

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ვალუტა

ვალუტა (იტალ. valuta – ფასი, ღირებულება), 1. ქვეყნის ფულის ერთეული (დოლარი – აშშ-ში, იენა – იაპონიაში, რუბლი – რუსეთში, ლარი – საქართველოში და ა. შ.); 2. უცხო სახელმწიფოების ფულის ნიშნები, აგრეთვე საკრედიტო და საგადასახდელო დოკუმენტები (თამასუქების, ჩეკების, ბანკნოტების სახით), რ-ებიც გამოხატულია უცხოური ფულის ერთეულებით და გამოიყენება საერთაშორისო ანგარიშსწორებაში (უცხოური ვ.). გამოყენების რეჟიმის მიხედვით ვ. შეიძლება იყოს თავისუფლად კონვერტირებადი, ნაწილობრივ კონვერტირებადი და არაკონვერტირებადი. თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ა დ კ ო ნ ვ ე რ ტ ი რ ე ბ ა დ ი ა ი მ ქვეყნების ვ., რ-თა კანონმდებლობით ვ-სთან დაკავშირებული ოპერაციები პრაქტიკულად შეუზღუდავია. ასეთი ვ. სპეც. ნებართვის გარეშე იცვლება ნებისმიერ სხვა ვ-ზე. პირველ რიგში მათ მიეკუთვნება აშშ დოლარი, ინგლ. გირვანქა სტერლინგი, იაპონური იენა, ევრო და სხვ. თავისუფლად კონვერტირებადი ვ. (განსაკუთრებით აშშ დოლარი და ევრო) ფართოდ გამოიყენება საერთაშ. ანგარიშსწორებისათვის და სავალუტო რეზერვების შესაქმნელად. ნ ა ნ ი ლ ო ბ რ ი ვ კ ო ნ ვ ე რ ტ ი რ ე ბ ა დ ი ა ი მ ქვეყნების ვ., სადაც გარკვეული წრის სავალუტო ოპერაციებზე შეზღუდვებია შენარჩუნებული. ა რ ა კ ო ნ ვ ე რ ტ ი რ ე ბ ა დ ი ა ვ. ი მ ქვეყნებისა, სადაც მოქმედებს სხვადასხვა სახის შეზღუდვა და აკრძალვა ეროვნ. და უცხ. ქვეყნების ვ-ის შემოტანა-გატანაზე, ვ-ისა და სავალუტო ფასეულობათა ყიდვა-გაყიდვაზე, მის გაცვლაზე. ცალკეული ქვეყნების ვ-ის ყიდვა-გაყიდვა ხდება ვ ა ლ უ ტ ი ს ბ ა ზ ა რ ზ ე, სადაც ეს პროცესი მიმდინარეობს ვ-ზე მოთხოვნა-მიწოდების საფუძველზე. ვ-ის ბაზარი უზრუნველყოფს საერთაშ. ანგარიშსწორებასა და სავალუტო რისკის დაზღვევას, ვ-ის რეზერვის დივერსიფიკაციას, სავალუტო ინტერვენციას. ვ-ის ბაზრის მთ. სუბიექტს წარმოადგენენ ბანკები, რ-ებიც ფლობენ ფილიალთა ფართო ქსელს. ამასთან, ვ-ის ბაზარზე სავალუტო ოპერაციები ხორციელდება როგორც ბანკებს, ასევე ბანკებსა და საკუთარ კლიენტებს შორის (საერთაშ. ანგარიშსწორება საგარეო ვაჭრობის, ტურიზმის,

მომსახურების, კერძო გზავნილების, კაპიტალის მოძრაობის ხაზით და სხვ.). უმსხვილესი საერთაშ. სავალუტო ბაზრებია: ნიუ-იორკის, ლონდონის, ტოკიოს, პარიზის, მაინის ფრანკფურტის, ციურიხის, ჰონკონგის, სინგაპურის, ბაჰრეინის და ა. შ. სხვადასხვა ქვეყნების ფულად ერთეულებს შორის თანაფარდობას ვ ა ლ უ ტ ი ს კ უ რ ს ი ეწოდება. ვ-ის კურსის სიდიდებზე გავლენას ახდენს ისეთი ფაქტორები, როგორცაა: ვ-ის მსყიდველობითუნარიანობა, ქვეყნის საგადასახდლო ბალანსი, ინფლაციის დონე, ქვეყნის განვითარების საერთო ეკონ. დონე, წარმოებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობა მსოფლიო ბაზარზე, წარმოების ეფექტიანობა, პოლიტიკური სტაბილურობა, აგრეთვე ისეთი სუბიექტური ფაქტორები, როგორცაა: ნდობა, რწმენა, ინფლაციური მოლოდინი მოცემული ვ-ისადმი და მოცემული ქვეყნის ეკონ. განვითარების პერსპექტიულობა. უცხოური ვ-ის კურსის დადგენა (კოტირება) ხდება ვ-ის ბაზარზე მოქმედი მარეგულირებელი ნორმებისა და ჩამოყალიბებული პრაქტიკის შესაბამისად. მსოფლიოს ქვეყნების ვ-ების ჩამონათვალი და თანაფარდობა ბანკნოტსა და მონეტას შორის მოცემულია ცხრილში. მსოფლიოს ქვეყნების ვალუტები

ქვეყანა	ფულის ერთეული და მისი დივიზი	საერთაშორისო ერთეული	კოდი
აღმოსავლური	გამხარული დოლარი	- 100 პუნტი	GMD 2716
აღმოსავლური	გამხარული სული	- 100 პუნტი	GHC 288
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 აროსანი	EUR 978
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	XAF 990
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	BIF 638
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	BRL 642
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	EUR 643
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	KGS 417
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SRK 732
აღმოსავლური	გამხარული	- 100*1	CHF 736
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	LKR 144
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	XAF 990
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	EUR 978
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	CZK 203
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	CLP 192
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	CNY 136
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	KPW 408
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	XAF 990
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	HRK 191
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 262
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	HTG 532
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	HNL 340
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	HRD 344
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	BSD 941
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SL 748
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SL 694
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SGD 702
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 760
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	EUR 978
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	EUR 978
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SEK 090
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SOS 706
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	AMD 051
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SRD 938
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	SRD 968
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	THB 764
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 824
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 972
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	XOF 982
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TOP 778
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TTD 780
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 036
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 788
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 800
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 860
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 980
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 948
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 888
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 608
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 978
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 242
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 414
აღმოსავლური	გამხარული	- 100 სანტიმი	TRY 398

*ზოგიერთ ვალუტას, გარდა

საერთაშორისო აღნიშვნისა და კოდისა, აქვს სპეციალური სიმბოლო. მაგ., - ქართული ლარი, - ამერბაიჯანული მანათი, - თურქული ლირა, - რუსული რუბლი, - სომხური დრამა, \$ - აშშ დოლარი, £ - გირვანქა სტერლინგი, € - ევრო და სხვ. ** შვეიცარიული ფრანკის 1/100 ნაწილს, ქვეყანაში არსებული სამი ოფიციალური ენის შესაბამისად ეწოდება რაპენი (გერმანულად), სანტიმი (ფრანგულად) და ჩენტეზიმო (იტალიურად).